Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся.

САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

Штодзенная газэта.

Адрас рэдакцыі й адміністрацыі:
Менск, Петрапаўлаўская, № 8 пры Госіздаце.

Рукапісы мусяць быць выпісаны на адным баку паперы. Ня прынятыя рукапісы аўтарам не зьвяртаюцца.

ДРУГІ ГОД ВЫДАНЬНЯ.

ВЫДАНЬНЕ ЎСЕБЕЛАРУСКАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАЎ.

№ 154 (264) Субота, 16-га ліпеня 1921 г.

Саветы й іх ворагі.

У самай хуткай будучыне працоўнікам г. Менску прадстаіць зрабіць перавыбары Менскага Савету рабочых і Чырвонаармейскіх дэпутатаў. Гэтыя перавыбары ў Савет будуць мець вялікае значэньне як для г. Менску, гэтак і для ўсей Беларусі. Раней-шы Савет выбіраўся ў той час, калі ў нас яшчэ міру ня было, й калі жыхары гораду яшчэ не апраўіліся пасьля гвалтаў польскіх паноў. Справа была сьпешная. Трэба было на сьпех арганізаваць і наладзіць машыну, ды яшчэ пры ўмовах агульнага зруйнаваньня й нядзейнасьці рабочых масаў. Праца была цяжкая, але ўсё ж такі была выпаўнена.

Цяпер для рабочых ўтварыліся зусім іншыя варункі. Савецкія рэспублікі моцна сталі на шляху будаўніцтва. Паступова наладжываецца прамысловасьць. З кожным днём наладжваецца гаспадарчы й адміністрацыйны апарат. Мацнее таварамен з заграніцай. Устанаўліваюцца правідловыя адносіны між горадам і вёскай.

Цяпер і Менскаму Савету прадстаіць новая вялікая будаўнічая праца. У нас да гэтага часу ня згінулі сьляды панскага ўладаньня. У нас да гэтага часу яшчэ стаяць зруйнаваныя будынкі. У нас да гэтага часу не наладжаны масты. Руйнаваньні, якія зрабілі нашы ворагі, былі такія вялікія, што за гэтыя шэсьць месяцаў можна было паправіць толькі частку зруйнаванага, і то з вялікімі патугамі. Толькі цяпер, дзякуючы агульнаму палепшаньню гаспадаркі, ёсьць магчымасьць распачаць прапу шырэй. Вялікія заданьні будуць стаяць перад новым Саветам: палепшаньне санітарнага становішча гораду, перагляд і вырашэньне кватэрнага пытаньня, перасяленьне рабочых у лепшыя кватэры, рамонт кватэр, нагляд за вольным абменам і цэлая чарга іншых заданьняў.

Каб гэта праца йшла ўсьпешна, каб яна дала хуткія й пажаданыя вынікі, працоўныя гораду Менску павінны аднесьціся да выбараў шчыра й паважліва. Перш за ўсё пры выбарах у Савет трэба сачыць за тым, каб туды папалі асобы, якія сапраўды зацікаўлены ў гэтым будаўніцтве. Хто ж у нас больш за ўсіх зацікаўлен гэтым? Кожнаму зразумела, што перш за ўсё камуністычная партыя. Уся Савецкая сыстэма зьяўляецца справай яе рук. Яна вяла барацьбу за вызваленьне рабочых з пад улады паноў. Яна ж іх і вызваліла. І цяпер, разумеецца, больш чымсь хто іншы, зацікаўлена ў тым, каб пачатае ёй жа будаўніцтва й лекі ран, зробленых вайной, пашлі хутка й усьпешна наперад. А што яна лепш за ўсіх павядзе працу, аб гэтым кажа гісторыя ўсяго часу пасьля Акцябрскай рэвалюцыі. Дзякуючы яе патугам былі зьніштожаны белагвардзейскія арміі, якія зьнішчалі цэлыя гарады й мястэчкі. Дзякуючы ёй, Савецкая Расея можа цяпер гаварыць з заграпічнымі дзяржавамі як роўная з роўнымі, а ня кланяцца перад імі, як згодніцкая Нямеччына. Дзякуючы ёй, заграпічныя купцы шукаюць цяпер з намі зносін. І толькі дзякуючы ёй працоўныя масы могуць цяпер не баяцца звароту капіталізму й сваіх страшэнных прыгнятацеляў. Дзеля гэтага зразумела, чаму ў Саветы павінны быць выбраны перш за ўсё камуністы й тыя беспартыйныя, якія сваёй працай паказалі, што яны цьвёрда стаяць на грунце Савецкай улады.

Але на прадстаячых выбарах пастараюцца пралезьці й людзі варожыя Савецкай уладзе. Гэта эсэры й меншавікі. Эсэры пасьля таго, як яны й іх прыяцелі заграніцай выявілі сябе ў усіленьні бандытызма, напаўне не адважацца адкрыта выступаць перад менскімі працаўнікамі. Яны будуць хавацца пад маскай беспартыйных, будуць дамагацца беспартыйных Саветаў, каб хоць гэтакім чынам пралезьці ў іх. Калі б яны залезьлі ў Савет, яны стараліся-б аднэй рукой перашкаджаць нашаму будаўніцтву з сярэдзіны, а другой падтрымліваць свайго кіраўніка Савінкава ў яго працы па наладжываньню бандытызма. Меншавікі працуюць інакш. Ня гледзячы на тое, што яны заўсёды вымагаюць свабоды слова й заяўляюць, што яе ў Савецкай Расеі віма, яны маюць у нас магчымасьць ня толькі яўна выступаць на ўсіх сходах, але нават выстаўляць свае сьпіскі. Для іх бяда толькі ў тым, што працоўны народ добра знае іх баўтлівы характар і ня йдзе за імі. Гэта лепш за ўсё паказалі выбары ў ЕПО. Рабочыя на гэтых выбарах зусім не давалі ім сваіх галасоў. Нават і працоўная інтэлігэнцыя пачынае махаць на іх рукамі. Паступова яны пачынаюць быць сьмешнымі са сваей інтэлігэнцка-меншавіцкай абчэственасьцю, якую яны выстаўляюць проці рабоча сялянскай абчэственасьці. І на выбарах у ЕПО яны праваліліся нават і ў тым саюзе, на які яны найбольш спадзяваліся — у Саюзе Працаўнікоў Асьветы й Сацыялістычнай Культуры.

Працоўным грамадам цяпер патрэбна праца ў Савеце, і тыя, хто йдзе ў Савет дзеля палітычнай баўтаўні й спрэчак, а тым больш, хто йдзе ў яго дзеля барацьбы з працоўнікамі там жа, не падыходзіць для творчай працы. Працоўнік гэта разумее. Ён гэта паказаў на выбарах у ЕПО. Ён гэта пакажа яшчэ выразьней на прадстаячых выбарах у Саветы.

Што чуваць заграніцай.

Ні туды, ні сюды.

Францускае правіцельства афіцыяльна заявіла Грэцыі, што у Грэка-турэцкай вайне Францыя ніякога ўдзелу ня прыме, будзе стаяць у старане.

(Белроста)

Кабета — намесьнік міністра.

Намесьнікам Латвійскага міністэрства Народнай Асьветы назначана кабета Ганна Зэйль.

Гандаль з Англіяй

На апошнім пасяджэньні англійскага парляменту стато сэкратар заграпічнага гандлю заявіў: „Брытанская камісія выяжджае у Расею ў палове ліпеня. Кошт брытанскіх тавараў, якія былі вывезены за сакавік, красавік, май й чэрвень, раўняецца 151 тысяча фунтаў стэрлінгаў, ня лічачы тавараў, якія адпраўлены праз Фінляндыю й Латвію.

Сьлязы згоднікаў.

На франкфурцкай канфэрэнцыі міжнароднага аб'яднаньня сацыялістычнай партыі прадстаўнік Францыі Лонгэ выступіў з дамаганьнем кары віноўнікаў вайны як з боку Нямеччыны, гэтак і з боку саюзьнікаў.

Прадстаўнік Швейцарыі Грымм вымагаў утварэньня аб'яднанага міжнароднага баявога фронту процы існуючых абчэственых парадкаў.

Узварот к прайшоўшаму.

Газэта „Данцыгер Цэйтунг" паведамляе, што гандлёвая палата у Любеку зьвярнулася з правіцельству й Рэйхстагу ў Германіі з просьбай аднаўленьня быўшых імпэратарскіх хвэрбаў германскага штандару.

(Белроста.)

Беларускія настаўніцкія курсы у Латвіі.

У Латвійскім горадзе Крэслаўцы 6-га ліпеня распачалі працу курсы для настаўнікаў беларускіх школаў, якія маюць быць адчынены у мейсцовасьцях з беларускай насяленьнем. Беларускія дзеячы ў Латвіі зьвярнуліся з беларускаму школьнаму савету у Вільні з просьбай аб падтрыманьні.

(Белроста.)

У панскай Польшчы

Забастоўка польскіх тэкстыльшчыкаў.

У Лодзі пачалася забастоўка рабочых тэкстыльнай прамысловасьці. У адным Лодзінскім раёне бастуе 100 тысяч рабочых. Забаставалі навет самыя дробныя прадпрыемствы. Рабочыя вымагаюць пабольшаньня заробнай платы на 120% і за ўтвареньне фабрычных саветаў. У Жырардаве забастоўка на фабрыках цягнецца. Фабрычныя будынкі забараняюцца паліцыяй. У забастовачным руху прымаюць удзел усе партыі.

Міністр Рачкевіч.

Делегат польскага ўраду ў Вільні Рачкевіч перадаў усе справы свайму намесьніку й выехаў у Варшаву заняць запрапанованую яму пасаду міністра ўнутраных спраў.

(Белроста).

Верхня-Сілескі клубок.

З польскіх крыніцаў паведамляюць, што пытаньне аб Верхнай Сілезіі вырашаецца карысна для Польшчы. У Чэнстахоўскіх прамысловых колах падтрымліваюць гэтую-ж думку.

(Белроста)

Кража амуніцыі з Варшаўскага складу аружжа.

Газэта „Наруд" паведамляе, што Варшаўская паліцыя знайшла 2179 стрэльбаў францускага абразцу, якія былі ўкрадзены з варшаўскіх складаў. Украдзенае каштуе вялікія грошы Спалоханы в йсковыя ўлады вядуць д сьледы, але вінаватых пакуль што не удалося злавіць.

(Белроста)

Дарэмныя патугі.

Зьмяншэньне кошту польскай маркі, прымусіла польскае правіцельства шукаць меры к падняцьцю яе кошту. Грашовая камісія сойму заўважыла праект пастановы аб даручэньні правіцельству поўнамоцнасьці па грашоваму выганьню заграніцай.

Правіцельства заставіла за сабой права устанаўленьня прымусовага курсу для усіх без выключэньня іностранных грошаў.

(Белроста).

Мітынг камуністаў у Варшаве

Польскае тэлеграфнае агенства паведамляе, што 19 чэрвеня ў Варшаве на вуліцы Лешна ў доме № 58 адбыўся аграмадны мітынг камуністаў. Сышлося каля 10.000 чалавек. Арганізатарам мітынгу быў дэпутат сойму, камуніст Ланцуцкі. З прамовамі выходзілі Ланцуцкі, рабочы Крыжаміўскі й шмат іншых. Удзельнікі мітынгу вострa нападалі на Польскую Партыю Сацыялістаў за згодніцтва з урадам і эндэкамі. Вынесена рэзалюцыя, якая выяўляе ўвера чыннасьці Ланцуцкага ў Сойме.

Белроста.

Забараненьне з'ездаў.

Польскі міністр вайсковых спраў выдаў загад, якім забараняюцца розныя вайсковыя з'езды ў межах рэспублікі. Загад гэты растлумачваецца патрэбай замацаваньня дысцыпліны й дужага вайсковага духу.

Панства спэкулянтаў.

„Віленскае Слова" паведамляе, што ў Вільні афіцыяльная біржа робяць штодзённа абароты ў 10—15 мільёнаў марак. У грашовых чыннасьцях прымаюць удзел ад 30 да 40 асоб. Купцы увесь час павышаюць кошты на рачы першай патрэбы, а ўрад Желіхоўскага не зьвяртае на гэтае ўвагі.

(Белроста).

У Савецкай Расеі.

Дапамога саратаўцам насеньнем.

Ня гледзячы на цяжкае харчовае становішча Саратаўскай губэрні там выпаўнена вялікая праца па ўзорцы папару. У Кузьнецкім павеце ўзорка папару выпаўнена яшчэ да 1 ліпеня цалкам.

Дапамога Данскому Басэйну.

У зьвязку з кепскай дастаўкай харчоў рабочым Данскога басэйну, выраб працы яго з кожным днём зьмяншаецца. Цэнтральная камісія па дастаўцы харчоў запрапанавала украінскай цэнтральнай камісіі зрабіць усё належнае дзеля палепшаньня дабрабыту рабочых і дзеля гэтай мэты паслала туды сваіх двух прадстаўнікоў.

Ахова здароўя.

Усерасейскі саюз мэдыцынскіх і санітарных служачых пастанавіў арганізаваць новы аддзел аховы здароўя. Яго в дальнейшым з'яўляецца з гадзьлячбна-санітарнай справай рэспублікі і прыняцьце ўдзелу ў працы Народнага Камісарыяту аховы здароўя на мясцох.

Дапамога Саратаўскай губэрні.

Для Саратаўскіх дзіцячых дамоў і больніц ў з Цэнтру адпушчана 2 мілёны пудоў сачавіны і 900 пуд. кавы.

Саратаўскаму Губэрскаму Выканаўчаму Камітэту дазволена адправіць у розныя мяйсцовасьці Рэспублікі 5 тысячаў перасяленцаў.

На дапамогу Самарскай губэрні.

У Самарскай губэрні ураджай гэтага году чуць пакрые адну дзесятую харчовай патрэбы губэрні. Разам з неураджаем на хлеб, адчуецца неураджай на траву. Лік, патрабуючы харчовай дапамогі губэрні налічваецца ў 3 мілёны чалавек.

Нарада дзеячоў Цэнтральнага Саюзу каапэратываў.

15 ліпеня ў Маскве адчынілася ўсерасейская нарада ўпаўнамочаных Цэнтральнага Саюзу каапэратываў. На нарадзе будуць заслуханы між іншым даклады аб дзейнасьці Саюзу ў першай палове 1921 г. і інш.

Па Чырвонай Украіне.

Развал камяніцы.

У Кіеве на Фундуклееўскай вуліцы разваліўся каменны дом, які летась быў пашкоджаны пажарам. Пры гэтым было пакалечана 30 чалавек, з якіх 7 забіты на сьмерць.

З'езд саветаў Кіеўшчыны.

На маючы быць з'езд Саветаў Кіеўшчыны ад Кіеўскага гарадзкога савету дэлегавана 65 камуністаў і 20 беспартыйных. Адзінаццатага ліпеня для дэлегатоў губэрскага з'езду Кіеўшчыны адчыняецца паказная выстаўка.

Разгром бандытаў.

Разгульваўшая ў Палтаўскай губэрні шайка Махнова разгромлена, страціўшы 200 чалавек забітымі й палоннымі. Астаткі банды уцяклі. У апошні час савецкай уладзе перадаліся самыя злосныя атаманы бандытаў — Озік, Цьветкоўскі, Лісіца й Палтавец. У Тамбоўскай губэрні шайкі пасьпешна зьнішчаюцца. Перад наступаючай харчовай працай трэба канчаткова расквітацца з бандыцкімі шайкамі.

Новароджаная сястра.

Тэлеграмы паведамілі аб агалашэньні Крыму аўтаномнай асобнай Савецкай рэспублікай. Сьвята агалашэньня прайшло з вялікаю урачыстасьцю. У Сымферопалі, ў ханскіх палацах адбылся вялізарны мітынг. Бахчысарайскія палацы адведзены пад цэнтар работніцка сялянскага заваёваньня Крыму.

Такім чынам на тым мейсцы, дзе доўгі час хаваліся астаткі расейскай контр-рэвалюцыі, дзе крывавы Урангель хацеў закладыць фундамант зароду царскіх парадкаў—рабочыя й сяляне сталі дзяржаўнымі кіраўнікамі жыцьця. Працоўны народ Крыму доўгія часы быў сьведкаю неабмежнага руйнаваньня белагвардзейскімі бандамі багацьцяў свайго краю. Рабочыя й сяляне Крыму магога нагледзеліся на крывавы баль уміраючай белагвардзейшчыны. Пад панскім абсацам яе нязьмерна цярпелася працоўнікам Крыму.

Выходзячы з адчаяньня, яны напружана увесь час змагаліся з белагвардзейшчынай, не даючы ёй спакою й данаваючы аб жывасьці й пераможнасьці рабочых й сялян.

Непаўная ў сваім панаваньні, дэнікінцы і ўрангелеўцы нявечна распраўляліся з пратэстуючымі: забастоўкі, як і паўстаньні, караліся сьмерцю. Усе абшары Крыму заліты рабочай крывёю, разрыты магіламі для пахаваньня забітых ахвяр. Паўстаньня Тамана з героямі паўстанцамі там паўстанцамі праз увесь час панаваньня белагвардзейцаў у Крыму ня ўмрэ ў гісторыі вялікага змаганьня за Камунізм.

У сваім цяжкім змаганьні працоўнікі Крыму не кідалі надзеі на хуткі канец умiраючай белагвардзейшчыны; ні водзін з іх ня верыў у яе замацаваньне ў Крыму.

Так і сталася. Разьбіты Дэнікін ганьбоўна ўцёк заграніцу. Наступнік яго, Урангель яшчэ на некі час заняў у Крыме. Але пабеданосная чырвоная армія, скончыўшы слаўнае змаганьне за Беларусь—магутным націскам сапхнула і Урангеля ў мора і ачысьціла Крым.

Адны руіны пакінулі белагвардзейцы ў насьледзьдзе вызваленым працоўнікам. Шмат і шмат сіл прыдзецца палажыць на адраджэньне маладой рэспублікі. Але гэтай сілы хопіць у рабочых і сялян Крыму, яны сумеюць адраціць сваю рэспубліку—здароўную сумеюць зрабіць яе багатай благаславенай краінай, дзе працоўнікі другіх Савецкіх рэспублік будуць находзіць увэ ўсе вякі свайго жыцьця гасьцінны прытулак.

Рэспубліка Крыму куплена дарагою цаною—цаною дзесяткаў тысяч рабочых і сялян, лёгшых пад Сівашом і Перакопам. За тое і быцьмё яе гэтым магутным цэментам загартуецца на страх і сполах ворагаў. Над Чорным морам яна стала, як чырвоны знак, купаючыся ў паўдзёвым сонцы й яго праменьнямі пасылаючы к гушчам падняволеных грамадаў. Аи прызыўны окліч далучацца да Вялікай Расейскай Савецкай Фэдэрацыі.

Рабочыя й сяляне Беларускай Савецкай Рэспублікі, так сама стрэшчаныя зруйнаванай панамі й балаховцамі, працуючы над яе адраджэньнем, вітаюць новароджаную сястру й працягваюць ёй руку братняга паяднаньня й узаемнай дапамогі ў цяжкім змаганьні за Камунізм.

Няхай жыве Крымская Савецкая Рэспубліка.

Крымская рэспубліка.

У Сімфэропалі ў быўшым Ханскім палацы на аграмадным мітынгу паведамлена аб выдзяленьні Крыму ў аўтаномную савецкую рэспубліку. Бахчысарайскі палац будзе зроблены цэнтрам унешкольнай сельска-гаспадарчай адукацыі ў Крыму.

Заключнае пасяджэньне Кангрэсу Камуністычнага Інтэрнацыяналу.

Заключнае пасяджэньне Кангрэсу аднагалосна ўхваляе маніфэст народаў Усходу, маніфэст рабочых Італіі, пакіраваны процў палітыкі Сэррачі, а так сама маніфэст рабочых Румыніі аб белагвардзейскіх гвалтах. Пасьля маніфэсту кангрэс мапрымаецца адозва да пралетарыяту ўсяго сьвету, аб усясьветным крызысе рэвалюцыі, аб жыдоўскіх пагромах і аб становішчы Беларусі. Пасьля дакладу камісіі кангрэс мапрымаюцца папраўкі да тэзысаў з рэвалюцыям камісіі. Кангрэс прызнаў патрэбнай барацьбу процў зьмяншэньня рабочым заработнай платы.

На імя Кангрэсу адтрыман на 381 тэлеграма з прывітаньням.

Лекцыі расейскай рэвалюцыі.

Ад імя Кангрэсу Кейнэн выказвае шчырую падзяку Цэнтральнаму Камітэту Расейскай Камуністычнай Партыі за працу ў часе Кангрэсу.

„Мы прыехалі сюды—гаворыць ён ня толькі дзеля таго, каб выносіць рэзалюцыі, але дзеля таго, каб вы слухаць практычныя лекцыі расейскай рэвалюцыі“.

Правадыр усясьветнай рэвалюцыі.

Тав. Леві ад імя дэлегацыі Нямеччыны, Баварыі і Вэнгры прапануе выбраць Старшынёй Выканаўчага Камітэту Камуністычнага Інтэрнацыяналу тав. Зноўева. Аднагалосна т. Зноўеў выбіраецца.

На першым Кангрэсе—кажа Зноўеў—было зусім мала людзей. На другім было значна больш. А трэці кангрэс паказаў што нягледзячы на ўсе перашкоды, Камуністычны Інтэрнацыянал будзе самым магутным правадыром усясьветнай рэвалюцыі.

Будзе гатовіцца наступленьне.

„Між III і IV Кангрэсам—кажа Зноўеў—мы будзем гатовіць наступленьне і мабыць нам удасца дзе колечы яго правесьці. Адказ Кангрэсу Італьянскай сацыялістычнай партыі як раз супаў з паведамленьнем аб тым, што 50 тысячаў італьянскіх рабочых узброіўшыся выступілі процў фашыстаў, у той час, калі хвыя правадыры, як здрайцы, заключылі з фашыстамі дагавор аб разброеньні італьянскага пралетарыяту. Гэта яшчэ раз даказала, што ў Эўропе пануе рэвалюцыйны настрой.

Трэба перайсьці да агітацыйна падгатоўчай працы па кіраўніцтву агульным чыннасьцямі розных камуністычных партыяў. Самае цяжкае асталося ззаду, мы ўвераны, што нашы патугі прывядуць к перамозе. Цяпер вы адпраўляецеся туды,—звертаецца да дэлегатаў Зноўеў—дзе пануе буржуазея, дзе растрэльваюць ваякоў пралетарыяту. І кожнаму з нас можа давядзецца аддаць жыцьцё за ідэал камунізму. І мы аддамо яго з усею гатоўнасьцю бо мы жывём і ўміраем з адным окліч-ам: „Няхай жыве Камуністычны Інтэрнацыянал!

Зачыненьне кангрэсу.

Пасьля зачыненьня кангрэсу дэлегаты агульна прапялі інтэрнацыянал, а пасьля кожная дэлегацыя прапялі інтэрнацыянал на роднай мове. Дэлегаты не разыходзіліся да самага ранку й увесь час будзёра пялі рэвалюцыйныя песьні ў паззлачаных залях царскага палацу. Чырвоны штандар на італьянскай мове зьмяняў інтэрнацыянал на французкай й варшавянка на польскай мове.

Магутна ўрачыста гучэлі песьні пралетарыяту, які йдзе ў барацьбу за ідэю камунізму.

Што робіцца на Беларусі.

Сьвет і знаньне.

(Бабруйск).

Экскурсіі. Аддзелам народнай адукацыі зроблены крокі к арганізацыі навукова-адукацыйных экскурсіяў для вучняў павету. Зроблена ўжо 5 экскурсіяў. Вучні цікавіліся ўсім, што было ў горадзе. Заходзілі ва ўстановы навуковага характару — цэнтральны фізічны кабінет і інш., дзе былі зроблены розныя спробы. Экскурсанты былі ў тэатры й кінематографу. Вучні —дзеці сялян, ніколі ня былі ў горадзе, чаму з вялікай радасьцю глядзелі рэчы, якіх яны дасюль ня бачылі. Посьпехі экскурсіі дапамагалі яшчэ вучыцелі. Апошняя экскурсія зроблена была для дзяцей большай часткаю малодшага ўзросту, зруйнаванай палякамі вёскі „Восава“. Пасьля перажытых гвалтаў дзеці зьдзіўлёныя па з раді, як цешчотая адносілася да іх сучасная ўлада.

Дзіцячыя прытулкі. Галоўная ўвага аддзелу народнай адукацыі звернута на абсталяваньне й на будоўку дзіцячых прытулкаў і пляцовак. Для дзяцей, ахвяраў пагрому, адчынены прытулак на 40 чалавек і інтэрнат. Зроблены крокі к адчыненьню яшчэ двух прытулкаў.

Пляцоўкі. Нягледзячы на аграмадныя тэхнічныя перашкоды, у ўсім павет мае шмат дзіцячых пляцовак. У чэрвені месяцы ў сёлах адчынілася яшчэ 8 новых пляцовак. Адчынена 5 пляцовак у горадзе і ў павеце на жыдоўскай мове.

Папраўка школьных будынкаў. У надыходзячым вучэбным годзе перад аддзелам стаіць пытаньне аб папраўцы школьных будынкаў. Агляд паказаў, што траха не ўсе будынкі патрабуюць папраўкі. Аддзел робіць заходы перад Народным Камісарыятам Асьветы Беларусі аб выдачы патрэбных грошаў для папраўкі й пабудоўкі новых школьных будынкаў.

Палітасьветная праца. Адчынен у горадзе дом працоўнага селяніна. Штодня ў дом прыходзіць 50-60 чалавек. Штодня адбываецца гутаркі й чытаньне газэты. Больш за ўсё прываблівае зялян стол жалаб і справак, дзе ёсьць усе дэкрэты Савецкай улады, зборнік статей і інш. Незразумелыя ў дэкрэтах мейсцы растлумачваюцца на месьце. Гэткім спосабам сяляне знаёмяцца з новымі заданьнямі Савецкага будаўніцтва.

У 9 валасьцёх арганізуюць Палітасьветы. Інструктары ўвесь час знаходзяцца ў павеце й выпаўняюць асьветную працу. Зроблены крокі к арганізацыі гуртка „жывой газэты“, гутарак, спрэчак і гэтак інакш. Зьвернута асаблівая ўвага на пастаноўку працы ў хатах чытальных шляхам набору павацаздольных працоўнікаў для вёскі.

Падгатоўчыя курсы для рабочых. Адчынены падгатоўчыя курсы для сяброў рамясловых хаўрусаў з мэтай падрыхтаваньня іх на рабочы факультэт Беларускага Дзяржаўнага Універсітэту.

Гэтымі днямі адчыніцца вячэрняя школа граматы для рабочых пігельнага дзяржаўнага заводу № 3.

Беларускія гурткі. Арганізаваны яшчэ 2 беларускіх гурткі ў Ямельнавым месьце й Бронцы, Гарбацэвіцкай воласьці.

Народная кансэрваторыя. Гэтымі днямі пачынецца праца ў народнай кансэрваторыі.

Прынята 211 сяброў рамясковых хаўрусаў. Пры кансэрваторыі адчынена агульна-адукацыйнае аддзяленьне, куды прынята 40 чалавек.

(Белроста.)

Больш парадку й нападжаннасьці.

(М-ка Дукора; Ігуменскага пав.)

Цікавы малюнак выяўляе сабой Выканаўчы Камітэт у часе разьмеркаваньня сенажаці. Усе аддзелы, а асабліва аддзел Земляробства, цалюткі дзень перапоўнены гушчамі народу. З раніцы й да вечару стаіць незмаўкаючы гоман. Людзі крычаць, спрачаюцца між сабой, насядаюць на Загадч. Земельным Аддзелам, які прыбёг з сваімі прэтэнзіямі к свайму [illegible], сядзіць як замучаны, вытрашчыўшы вочы й раскрыўшы рот. З усіх бакоў на яго сыплюцца жалабы, заявы, з бясстужае, як ... й толькі чуваць [illegible] цы прашэпчаць словы „няма сенакосаў“.

Тут можна спаткаць людзей усялякіх гатункаў: і сялян, і рабочых, і савецкіх працоўнікаў, і царкоўных працоўнікаў, і школьных працоўнікаў і г. д. Увесь час чуваць галасы: „чаму Янка, які мае падастатку сваіх сенакосаў, атрымаў савецкі сенакос, чаму Сідар атрымаў сенакос у двух мейсцох, а ён Ягор безьзямельны, які свайго ня мае, нічога не атрымаў“.

На усе гэтыя крыкі й запытаньні чуваць адзін адказ: „сенакосаў няма“. Але чаму ж гэта так здарылася, што сенакос так ня роўна разьмеркаваны, што так многа засталося незадаволеных і абойдзеных—на гэта няма адказу.

Здавалася б, што к гэтакай заблутанай і адпаведнай справе, як разьмеркаваньне сенакосаў, трэба было б падыйсьці больш падгатаванымі й правесьці яе больш арганізаваным спосабам. Трэба было б не за тыдзень, ні два, а за два, тры месяцы да пачатку разьмеркаваньня зрабіць учот па магчымасьці больш точны аблік жывёлы ў жыхарства, аб колькасьці сенакосаў, разьдзяліць грамадзян на групы, згодна становішчу гаспадаркі, узяўшы пад увагу матар'яльнае й сацыяльнае становішча кожнай асобы, веруючы яго службы і г. д. і толькі тады наўперад выпрацаванаму плану, рабіць разьмеркаваньне сенакосаў, але не рабіць такой справы зналёту.

Трэба больш парадку й арганізаванасьці.

Сьвята „Купальне“ ў Крайску.

Стараньнямі мяйсцовых настаўнікаў і мясцовай улады адбылося ў Крайску сьвяткаваньне народнага сьвята „Купальне“ ў ноч з 6 на 7 ліпеня пановаму. Парадак сьвята быў такі: перш разлажылі агні, праз якія моладзь скакала, тут жа былі гульні. Мяйсцовы беларускі хор вельмі добра прапяяў „Беларускую марсэльезу“ і некалькі беларускіх песьняў, як: „Ч чотачка“ „Эх ты Нёман рака,“ „К мар лазьню т піў“ і інш. Урачыстасьць сьвята ў блізкасьці польскай граніцы, як бы была пратэстам процў польскіх гвалтаў над беларусамі ў захопленай панамі часьці Беларусі. Сьвята зрабіла добрае ўражаньне на сьвяткуючых, паказаўшы панскім захопнікам, як у нас, у Савецкай Беларусі, вольна пашыраецца справа беларускай культуры й мастацтва побач з гвалтамі ў іх.

Н.—К.

Самадзейнасьць вёскі.

(сяло Мсьціж, Барысаўск. пав.)

Валасны выканаўчы Камітэт і яго аддзел працуюць добра.

Валасным Камітэтам працы пастаўлена 60 фурманак для патрэб вайсковых установаў і 50 фур. для абслужваньня к апэратываў па таваараабмену. Зямельныя аддзелы разьмяркоўваюць зямлю для карыстаньня між безьзямельнымі, для гэтага узята з народнага маёнтку 120 дзесяцін. Адчынена савецкая кузьня. Выдана 279 пуд. збажыны й 1437235 руб. грошай для чырвонаармейцаў і бяднейшых сялян, а гэтак сама 584 аршыны крамніны 2 п. 25 ф. солі. Дактарская дапамога складаецца з 2 дактароў і двух фэльшараў. Дактарская дапамога робіцца і прымежным валасьцём.

Чырвонай Арміяй зроблена сялянам вось якая дапамога: засеяна 4 дзесяц., прывезена апалу 8-мі сямействам 22 вазы, вывезена гною у 7-мі хатах 149 вазоў, выдана сялянам 60 пуд. аўса, 11 коняў і 5 кароў.

Польская сэкцыя ў Палітпрасьвеце Беларусі

Сэкцыя была заснавана 15-га травеня г. г. і пакуль што арганізовываецца. Адчуваецца нехват палітычных працоўнікаў. Абгледжаны школы для дарослых на польскай мове. Зроблены крокі к пераіначэньню драматычнага гуртка, істнуючага пры Польскім клюбе імя Розы Люксембург у драматычную студзію. Пры Клюбе арганізуецца культурна-асьветная камісія.

Прыводзіцца ў парадак бібліятэка. У хуткім часе будзе заснаван гурток моладзі пры Клюбе. Апрача гэтага польская сэкцыя ўвесь час займалася перакладамі з расейскай мовы на польскую інструкцыяў і інш.

Працу затрымоўвае нехват палітычных працоўнікаў.

Розныя весткі

Беларускія белагвардзейцы.

Зачыніўшаяся газэта „Звон Літвы“ ў нумары ад 7 ліпеня шмат абгаварыла аб адчыненьні беларускага ўнівэрсытэту. Газэта трохі ня цалкам перадрукавала з „Зьвязды“ пастанову Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Сав. Сац. Рэсп. Бел. аб адчыненьні ў Менску Дзяржаўнага Унівэрсытэту. У канцы свайго артыкулу белая газэта з насьмешкай падкрэсьліла, што гэта пастанова застанецца толькі на паперы. 4 дні пачынаўшы, у Менску з урачыстымі абставінамі адбылося адчыненьне Беларускага Дзяржаўнага Унівэрсытэту.

(Белроста).

Заява прафэсара Ашкіназі

Па паведамленьню агэнтства „Ор'ент“ прафэсар Ашкіназі заявіў прадстаўніку газэты „Журнал Дэ Жэнэў,“ што праект Гіманса датычна Віленскага пытаньня, можа быць грунтам для польска—літоўскай згоды толькі ў тым выпадку, калі дэлегацыя Віленскіх насельнікаў атрымае раўнапраўны голас у перагаворах.

(Белроста)

Ліст у рэдакцыю.

(Вялікая нядбайнасьць).

Надрукаваны у „Савецкай Беларусі“ (№ 144) артыкул пад назвай „Зьнявага“, які кідае праўдзівы папрок выканаўчаму камітэту Случчыны, хачу падкрэсьліць яшчэ фактамі. Наўкол Слуцку ёсьць шмат магілаў тых шчырых барацьбітоў, якія аддалі ўсё сваё жыцьцё за вызваленьне й волю працоўнага люду, якія палі ў баёўцы з наймітамі буржуазеі, палякамі. Такіх баёк у Слуцку было шмат пры наступу і адыходзе палякоў. Усе гэтыя могілкі, у якіх заснулі вечным сном лепшыя сыны рэвалюцыі, знаходзяцца цяпер у страшэнным занападзе, некаторыя ўжо зруйнованы з зямлёй, зарасьлі брыдкім зельлем, заратаваны жывёлаю й асабліва сабакамі. Так сама кепска выглядаюць могілкі тых падпольнікаў камуністаў, якія ў часе акупацыі былі расстраляны палякамі за тое, што хацелі волі працоўнаму народу. Іх астаткі з таго мейсца, дзе яны былі расстраляны, летась у восень былі перавезены ў так званыя магілкі ахвяраў рэвалюцыі. Мейсца для гэтых магілкаў выбрана такое кепскае сярод другіх куткоў Слуцку, што часта думаеш, дзе былі галовы ў тых, хто гэта рабіў. Цяпер і асабліва у часе акупацыі цераз гэтыя могілкі (яны знаходзяцца сярод вуліцы), праяжджала шмат фурманак, мабыць дзеля таго, каб была „лепшаю“ зямелька лепшым сыном нашай бацькаўшчыны. Усё гэта сьведчыць пра тое, якія гультаі й нядбайны сядзяць у выканаўчым камітэце Случчыны. Калі яны недагадваюцца, то трэба ім голасна сказаць, што могілкі ахвяр рэвалюцыі трэба добра дагледаць, абсадзіць краскамі, абгарадзіць дошкамі, альбо хаця дротам. А калі хочуць ведаць, як гэта зрабіць, то трэба павучыцца хоць у нашых крывавых ворагаў. За вярсту ад Слуцку, каля Бранавіч ёсьць могілкі чатырох забітых палякаў. Усе яны абнесены прыгожаю баравою агародаю, могілкі пасыпаны жоўтым пяском, ляжаць вянкі, апошнія дарункі сяброў. І трэба, ведама, гэта зрабіць самім, дабраахвотна, сумленна, з сэнсам.

А гэтак, як нашы выканаўчыя камітэты не ўмеюць і не хочуць чытаць газэты на „мужыцкай“, нейкай дзікай некультурнай мове беларускай, то я прашу надрукаваць вось гэта на мовах культурных: жыдоўскай, маскоўскай і другіх газэт.

Паўлюк.

АБВЕСТКА

Разьмеркоўчы аддзел Е ю паведамляе, што з 15 ліпеня пачнецца продаж сахарыну—5 грам па 500 руб. за грам. Продаж будзе ў гэтых складах:

№ 1. (Плац свабоды №8)
№ 15 (Мікалаеўская № 38)
№ 11 (Захараўская № 185)
№ 9. (Ніжн Лахаўка № 9)
№ 8. (Каломенская № 15)

Сахарын будзе прадавацца сябром рамясловых хаўрусаў.

Старшыня Е ю (Подпіс)
Загад. Разьмяр. адд. (подпіс).

Марозы на Карпатах.

Са Львову паведамляюць, што ў Карпацкіх горах стаяць марозы з вялікімі сьнягамі.

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

6-я Савецкая друкарня (Інвалідаў) Дзяржаўнае Выдавецтва Беларусі. Менск, Р. В. Ц.